

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra germanistiky, nederlandistiky a škandinávisťiky
prof. PhDr. Jana Rakšányiová, CSc.
Gondova 2, 814 99 Bratislava 1

Oponentský posudok pre habilitačné konanie

PhDr. Martina Djovčoša, PhD.

Predkladaný oponentský posudok tvorí súčasť komplexného habilitačného spisu M. Djovčoša, a preto už obsiahnuté kvantitatívne a administratívne podklady len dopĺňam o vlastné poznatky a skutočnosti, ktoré ilustrujú vedecký profil a odbornosť habilitanda. Jeho profesionálny rast sledujem roky a konštatujem, že od doktorandského štúdia sa vyprofiloval na teoretika s invenciou a vyhranenou oblasťou výskumu, editora, zanieteného pedagóga a ambiciózneho organizátora vedeckých podujatí s pozoruhodnou medzinárodnou účasťou.

Centrálnym bodom pre habilitačné konanie a jadrom posudku je analýza monografie ***Mýty a fakty o preklade a tlmočení na Slovensku*** (Veda, Bratislava 2017). M. Djovčoš identifikoval nové a prínosné trendy, ktoré sa vyvinuli po sociologickom obrate v translatoológii. Vedeckú zážitkovosť z čítania tejto monografie sľubuje už titulná dichotómia, či opozícia: mýty vs. fakty naznačujú, že v danej oblasti panujú úplne rozdielne názory. Dojmológiu a laické predstavy autor vyvracia na základe veľmi podrobného viacročného výskumu a v desiatkach štatistických tabuliek s vysokou informačnou hodnotou prináša objektívny obraz o merateľných parametroch v slovenskom prekladateľskom a tlmočnickom teréne.

Pozitívne hodnotenie predmetnej publikácie na základe kritérií kladených na vedecké elaboráty zdôvodňujem zhrnuté do bodov takto:

- Translato-logicko-sociologicky koncipovaná monografia je prvá svojho druhu i rozsahu na Slovensku a syntetizuje stav skúmania problematiky aj praktické – štatistické výsledky.
- Teoretické východiská v práci sú zodpovedajúce, vychádzajú z relevantných prameňov, kriticky recipujú jestvujúce domáce i zahraničné publikácie so zameraním na sociológiu a praxeológiu prekladu. Autor k nim nepristupuje deskriptívne, ale jeho medzitextové nadväzovanie napr. na Bourdieuovu

teóriu habitu, je objavné: podobné idey nachádza už u Popoviča a Miku, čím vyzdvihuje slovenskú vedu o preklade a naznačuje, že „svetové“ nemusí byť „originálne objavné“.

- Vo výskumnej časti autor jasne dokázal, že problematiku pozná do detailu a vie, kde má vo fázových anketách nastaviť praxi zrkadlo a položiť adekvátne otázky.
- Metodologická báza je zvolená premyslene, autor s dávkou invencie a ponoru aj do nefilologických oblastí (štatistiky) originálnym spôsobom syntetizuje a hodnotí súčasný stav.
- Precízna a systematická analýza materiálu s ohľadom na vhodne zvolené aspekty skúmania (počet a reprezentatívnosť respondentov) tvorí solídne východisko pre interpretáciu získaných dát; skúmanie má empirický charakter a prináša objektívne kvantitatívne ukazovatele.
- Autor v dotazníkoch, ktoré mapujú aj časový odstup piatich rokov, formuloval relevantné otázky a zameril sa na ťažiskové problémy praxeológie prekladu.
- Výsledky výskumu znamenajú pre translatológiu aj prekladateľský terén prínos, sú originálne, rozširujú aktuálny stav poznania, pretože podobné sondy s preukázateľnými údajmi dosiaľ neexistujú.
- Z formálneho hľadiska práca spĺňa všetky náležité požiadavky kladené na daný typ práce, z jazykového pohľadu je práca napísaná na vysokej úrovni zodpovedajúcej takémuto typu prác.
- Vysokú výpovednú hodnotu majú štatistické výsledky usporiadané do desiatok tabuliek. Tieto syntetizujúce údaje sú nepochybne výsledkom precízneho výskumu a vyhodnocovania ankiet.
- Z jazykového, štylistického a dokumentačného hľadiska je publikácia vypracovaná s veľkou pozornosťou a presnosťou, zachováva si odborný štýl, avšak pritom kontinuálne púta pozornosť ako novou gradáciou témy, tak aj citovaním údajov.
- Bohatým bibliografickým aparátom a registrom je cenným zdrojom ďalších informácií a orientuje v tejto špecifickej problematike.
- Mimoriadne cenným prínosom monografie je skutočnosť, že poskytuje stovky objektívnych dát, na ktorých môže stavať sociológia, didaktika aj prax prekladu. Prekladanie a tlmočenie v číslach ako i štatistické výsledky majú obrovskú dokumentárnu hodnotu, o ktorú sa môžu spoľahlivo opierať ďalšie štúdie.

V diskusii by mohli odznieť odpovede aj na tieto otázky:

1. Sociologicky ladená téma je nepochybne podnetná pre ďalší výskum. Ktorú z výskumných otázok hodláte sledovať aj naďalej? Prečo?

2. Usudzujete (vychádzajúc z toho, čo ste vo výskume zistili), že bude treba modifikovať prekladateľsko-tlmočnicke štúdium a prispôbiť ho požiadavkám širokej jazykovej praxe?

Záver:

Na základe uvedených vedeckých kvalít habilitačnej práce PhDr. Martina Djovčoša, PhD., ale rovnako aj na základe habilitandovho vedecko-pedagogického profilu navrhujem, aby mu bol po úspešnom habilitačnom konaní a obhajobe udelený vedecko-pedagogický titul docenta v študijnom odbore Prekladateľstvo a tlmočníctvo.

V Bratislave, 25. 5. 2018

prof. PhDr. Jana Rakšányiová, CSc.